

V Bruseli 19. decembra 2019
(OR. en)

15231/19

ATO 109
RECH 528
SAN 525

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	19. decembra 2019
Komu:	Delegácie

Č. predch. dok.:	14564/19 ATO 100 RECH 506 SAN 489
Predmet:	Nakladanie s odpadom pri využívaní jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely – závery Rady

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o nakladaní s odpadom pri využívaní jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely, ktoré prijala Rada pre životné prostredie na svojom 3 741. zasadnutí 19. decembra 2019.

ZÁVERY RADY

o nakladaní s odpadom pri využívaní jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely

Berúc na vedomie,

- že jadrové a rádiologické technológie zohrávajú dôležitú úlohu mimo odvetvia jadrovej energetiky v kľúčových oblastiach, ako je medicína, priemysel, poľnohospodárstvo, kozmický priestor, výskum a životné prostredie, pričom prinášajú občanom EÚ početné výhody, a uvedomujúc si, že jadrová veda môže významne prispieť k riešeniu spoločenských výziev;
- že v právnych predpisoch Euratomu sa vyžaduje, aby bolo využívanie jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely náležite odôvodnené, aby sa optimalizovala ochrana verejnosti, pacientov a personálu pred žiarením a zaistilo sa bezpečné nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom a ich bezpečné ukladanie;
- skutočnosť, že vo všetkých členských štátoch sa pri činnostiach využívajúcich jadrové a rádiologické technológie produkuje vyhoreté palivo a/alebo rádioaktívny odpad;
- smernicu Rady 2011/70/Euratom z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom s cieľom zabrániť neprimeranému zaťaženiu budúcich generácií;
- smernicu Rady 2006/117/Euratom z 20. novembra 2006 o dozore a kontrole pri preprave rádioaktívneho odpadu a vyhoreteho jadrového paliva, ktorej cieľom je zaručiť primeranú ochranu obyvateľstva;
- Smernica Rady 2009/71/Euratom z 25. júna 2009, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení, a smernica Rady 2014/87/Euratom z 8. júla 2014, ktorou sa mení smernica 2009/71/Euratom;

- Spoločný dohovor o bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a o bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom;
- vnútroštátne programy členských štátov pre nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, ktoré sa vzťahujú na všetky druhy vyhoretoho paliva a rádioaktívneho odpadu v rámci ich jurisdikcie a na všetky fázy nakladania s nimi od ich vzniku až po ich uloženie;
- správy členských štátov o vykonávaní smernice Rady 2011/70/Euratom a správy o vykonávaní smernice Rady 2006/117/Euratom;
- vnútroštátne správy zmluvných strán o Spoločnom dohovore o bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a o bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom;
- závery Rady z roku 2019 o jadrových a rádiologických technológiách a aplikáciách na neenergetické účely;
- BERÚC DO ÚVAHY správu o Európskej štúdii o zdravotníckych, priemyselných a výskumných aplikáciách jadrových a rádiologických technológií (*European Study on Medical, Industrial and Research Applications of Nuclear and Radiation Technology*) (ISBN 978-92-79-99659-7);
- BERÚC DO ÚVAHY prebiehajúcu prácu súvisiacu s porovnávacou analýzou prístupov členských štátov k vymedzeniu národných inventárov rádioaktívneho odpadu a vyhoretoho paliva (*Benchmarking Analysis of Member States Approaches to Definition of National Inventories of Radioactive Waste and Spent Fuel*)
- BERÚC NA VEDOMIE prácu vykonanú v rámci Výskumného a vzdelávacieho programu Euratomu na roky 2014 – 2018 a v rámci súčasného pracovného programu Euratomu na roky 2019 – 2020 v súvislosti s výskumom a vývojom technológií a kompetencií v príslušných oblastiach, ako je nakladanie s odpadom a ochrana pred žiarením;
- BERÚC DO ÚVAHY výsledky seminára uskutočneného v rámci programu SAMIRA a zameraného na nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom pochádzajúcim z využívania jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely, ktorý usporiadala Komisia a fínske predsedníctvo Rady Európskej únie v novembri 2019 v Bruseli;
- BERÚC NA VEDOMIE výsledky seminára o porovnávacej analýze prístupov členských štátov k vymedzeniu národných inventárov rádioaktívneho odpadu a vyhoretoho paliva, ktorý usporiadala Komisia v novembri 2019 v Bruseli;

Rada Európskej únie,

1. VÍTA prípravné práce, ktoré vykonala Komisia s cieľom vypracovať strategický program pre zdravotnícke, priemyselné a výskumné aplikácie (SAMIRA) týkajúce sa jadrových a rádiologických technológií.
2. UZNÁVA, že využívanie jadrových a rádiologických aplikácií na neenergetické účely má pozitívny vplyv na zdravie spoločnosti. Preto by sa pri používaní jadrových a rádiologických aplikácií na neenergetické účely mal brať do úvahy celý životný cyklus ich používania.
3. BERIE NA VEDOMIE, že existujú rôzne druhy tokov odpadu z využívania jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely. Odpad zvyčajne vzniká v malých množstvách na oddelených miestach, je rôzneho druhu a má rôzne vlastnosti, pričom nakladanie s ním bude prebiehať aj v nasledujúcich desaťročiach.
4. BERIE NA VEDOMIE, že potreby týkajúce sa nakladania s odpadom v členských štátoch vyplývajú z rôznych činností v spoločnosti. Ide napríklad o vyhoreté palivo z výskumných a skúšobných reaktorov, rádioaktívny odpad pochádzajúci z prevádzkovania výskumných zariadení a ich vyradovania, rádioaktívny odpad pochádzajúci z výroby rádioizotopov, rádioaktívny odpad z lekárstva a nepoužívané uzavreté žiariče.
5. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité, aby sa v prakticky uskutočniteľnej miere a v súlade s vnútroštátnymi politikami a právom Spoločenstva minimalizovalo množstvo rádioaktívneho odpadu a jeho aktivita a aby sa rozvíjali a uvádzali do prevádzky nové technológie alebo zariadenia v oblasti nakladania s odpadom.
6. ZDÔRAZŇUJE, že bez toho, aby bola dotknutá konečná zodpovednosť členských štátov, pokiaľ ide o manipuláciu s rádioaktívnym odpadom vyprodukovaným na ich území a jeho skladovanie a ukladanie, malo by zabezpečenie zodpovednej a bezpečnej manipulácie s odpadom a jeho skladovania a ukladania predstavovať prioritu v rámci všetkých činností na národnej a nadnárodnej úrovni.

7. ZDÔRAZNÍUJE, že členské štáty sú zodpovedné za to, aby mali vnútroštátnu politiku nakladania s vyhoretým jadrovým palivom, ktorá sa bude vzťahovať aj na rádioaktívny odpad a vyhoreté palivo pochádzajúce z využívania jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely.
8. UZNÁVA, že by sa mal prijať odstupňovaný prístup pre rôzne toky odpadu a že riešenia môžu závisieť od rozsahu použitia a fázy programov týkajúcich sa využívania jadrových a rádiologických technológií.
9. UZNÁVA rôzne vnútroštátne politiky týkajúce sa vyhorelého paliva a rádioaktívneho odpadu, ako aj skutočnosť, že členské štáty môžu mať k dispozícii centralizované alebo decentralizované zariadenia na manipuláciu, skladovanie a ukladanie. Tieto činnosti sa môžu zabezpečovať prostredníctvom verejných alebo súkromných organizácií.
10. UZNÁVA, že v niektorých prípadoch nie sú vnútroštátne riešenia jednoducho dostupné ani reálne uskutočniteľné. V tejto súvislosti by vhodnú alternatívu mohli predstavovať služby, sklady alebo úložiská odpadu spoločne využívané členskými štátmi. Takéto spoločné využívanie by si vyžadovalo politické rozhodnutia a spoločenskú akceptáciu, ako aj technické a právne riešenia. Iniciatívu týkajúcu sa takéhoto druhu spolupráce by však mali prevziať členské štáty.
11. BERIE NA VEDOMIE, že spolupráca medzi členskými štátmi v súčasnosti zahŕňa spoločné výskumné programy, ktoré majú zásadný význam pre rozvoj riešení a poznatkov v oblasti nakladania s odpadom. Okrem toho by združovanie technológií, služieb a poznatkov zvýšilo počet potenciálnych riešení v oblasti nakladania s odpadom, a to na národnej aj nadnárodnej úrovni.

12. UZNÁVA význam výskumných programov a programov odborného vzdelávania na vnútroštátnej a európskej úrovni pre vývoj riešení a najlepších postupov, ako aj na udržiavanie odborných znalostí, zručností a zdrojov v oblasti nakladania s rádioaktívnym odpadom z využívania jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely. Malo by sa ďalej podporovať združovanie vzdelávacích činností s cieľom zvýšiť dostupnosť a rozsah odborných znalostí a podeliť sa o najlepšie postupy medzi všetkými členskými štátmi.
13. KONŠTATUJE, že členské štáty sú zodpovedné za udržiavanie a rozvoj odborných znalostí, zručností a zdrojov, ktoré zodpovedajú ich potrebám. Zásadný význam pre plánovanie a reagovanie na budúce potreby má mapovanie existujúcich odborných znalostí, zručností a zdrojov. Malo by sa vykonávať na úrovni jednotlivých štátov a prostredníctvom európskej spolupráce, príkladom ktorej je Európske stredisko pre monitorovanie ľudských zdrojov.
14. KONŠTATUJE, že členské štáty a Spoločenstvo sú zodpovedné za to, aby boli údaje o rádioaktívnom odpade z využívania jadrových a rádiologických technológií na neenergetické účely zahrnuté do správ o nakladaní s odpadom na všetkých úrovniach.